

Arviointikertomus 2016

Kempeleen kunnan tarkastuslautakunta 8.5.2017

Kansikuva: Kempeleen kuntakeskuksen suunnittelukilpailun voittanut ehdotus ”Tiimalasi”.

Sisältö

Puheenjohtajan katsaus	4
1 Tarkastuslautakunta.....	5
1.1 Tarkastuslautakunnan tehtävät, toiminnan tarkoitus ja tavoite	5
1.2 Tarkastuslautakunnan kokoonpano	5
1.2.1 Valiokuntamalli.....	5
1.3 Tarkastuslautakunnan toiminta.....	6
2 Keskeiset havainnot vuosilta 2013- 2016	8
3 Kempele-sopimuksen toteutuminen	10
3.1 Yhteisöllinen ja elinvoimainen Kempele.....	10
3.2 Turvallinen ja aktivoiva ympäristö.....	13
3.3 Hyvinvoiva Kempele	15
4 Talous	18
5 Konserni ja omistajaohjaus.....	21
6 Sisäinen valvonta ja riskienhallinta	22
7 Tarkastuslautakunnan esitys valtuustolle	23

Puheenjohtajan katsaus

Arviointikertomuksen arvioinnit perustuvat valtuutettujen hyväksymään Kempele-sopimukseen, vuoden 2016 talousarvioon ja toimintakertomukseen. Pääpaino on ollut sitovien tavoitteiden toteutumisessa.

Kempele-sopimus on toiminut koko valtuustokauden ajan hyvänä johtotähtenä ja ohjeena niin luottamushenkilöiden kuin koko kuntaorganisaation toiminnalle.

Valtuustokautena 2013-2016 Kempeleessä tapahtui useita positiivisia asioita. On luotu hyviä olosuhteita ja edellytyksiä yritysten sijoittumiselle Kempeleeseen, mm. Logistiikka-alue, Zateeliitin yritysalue, Zempin alue, Leos Lekland, Huoneistohotelli, Linnakallion virkistys- ja matkailualueen suunnitelmat, Ollakan/Keskustan alueen kehittäminen. Terveyskeskuksen uudisrakennus valmistui ja vanhan osan perusparannus alkoi, Linnakan-

kaan koulun laajentaminen, Sarkkirannan pesäpallostadion sekä nelostien ramppien rakentamisen varmistuminen. Katujen kunnossapidossa on kuitenkin parannettavaa.

Haasteita riittää koulujen ja työtilojen sisäilmaongelmien korjaamisessa. Erityisesti päiväkotien ja koulurakennusten kunnosta tulee pitää jatkuvasti hyvää huolta ja sisäilmaongelmat korjata.

Hyvää taloussuunnittelua tarvitaan jatkossa isojen investointien sekä sote- ja aluehallintouudistuksen johdosta.

Valtuuston asettamista tavoitteista toteutuneiden tavoitteiden %-osuus on kerrottu alla olevassa taulukossa.

Vuosi	Toteutunut	Ei toteutunut(sis. osittain toteutuneet)	Toteutuma vs tavoite epäselvä	Yhteensä	Toteutuminen %
2016	41	13	-	54	76 %
2015	34	8	12	54	63 %
2014	27	14	16	57	47 %

Taulukko 1. Vertailu vuosien 2014 -2016 valtuuston nähten sitovien tavoitteiden toteutumisesta.

Kiitän kaikkia lautakunnan toimintaan myötävaikuttaneita viranhaltijoita ja luottamushenkilöitä saaduista tiedoista ja selvityksistä. Kiitos myös ulkoisen tarkastustoimen hyvästä asioiden valmistelusta sekä lautakunnan sihteeristä ja jäseniä aktiivisesta toiminnasta, huolimatta jäsenien runsaasta vaihtumisesta valtuustokauden aikana.

Eva Maijala, pj

1 Tarkastuslautakunta

1.1 Tarkastuslautakunnan tehtävät, toiminnan tarkoitus ja tavoite

Tarkastuslautakunnan tehtävänä on järjestää hallinnon ja talouden tarkastus. Tarkastuslautakunnan tulee kuntalain 121 §:n mukaisesti suorittaa arviointi siitä, ovatko valtuuston asettamat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet. Arvioinnin lähtökohtana on valtuuston tilikaudelle asettamat sitovat tavoitteet ja kunnanhallituksen selvitys niiden toteutumisesta. Arviointiin sisältyy myös kannanotto kunnan toiminnan tuloksellisuudesta.

Arvioinnilla on tarkoitus tuottaa hyödyllistä ja käytännöllistä tietoa päätöksenteon tueksi

tarkastelemalla niin aikaansaatuja tuloksia kuin toiminnan tarkoituksenmukaisuutta.

Tarkastuslautakunta voi myös tehdä itsenäisiä tarkastuksia valitsemistaan kohteista. Tarkastuslautakunta arvioi kunnan toimintaa kuntalaisen ja veronmaksajan näkökulmasta.

Tarkastuslautakunta valmistelee tilintarkastajan valintaa koskevan esityksen valtuustolle. Tilintarkastajan tehtävät luetellaan KuntaL:n 123 §:ssä.

1.2 Tarkastuslautakunnan kokoonpano

Varsinainen jäsen	Varajäsen
Maijala Eva, pj.	Räihä Teuvo
Etelä Jouko, vpj.	Juopperi Raija
Hänninen Kristiina	Kälkäjä Pekka
Siira Anni-Maija	Piira Toivo
Similä Kai	Lampela Maarit

Taulukko 2. Tarkastuslautakunnan kokoonpano vuonna 2016.

1.2.1 Valiokuntamalli

Kempeleen kunnan organisaatio toimii valiokuntamallilla. Tarkastuslautakunnan lisäksi kunnassa toimii viranomaislautakunta.

Kaikki tarkastuslautakunnan jäsenet ovat valtuutettuja.

Valiokunta	Varsinainen jäsen	Varajäsen
Palveluvaliokunta	Hänninen Kristiina Lampela Maarit Piira Toivo Similä Kai	Maijala Eva Kälkäjä Pekka
Resurssivaliokunta	Räihä Teuvo Kälkäjä Pekka	Siira Anni-Maija

Elinvoimavaliokunta	Etelä Jouko	Räihä Teuvo
Yhteisöllisyysvaliokunta	Maijala Eva Siira Anni-Maija Juopperi Raija	
Viranomaislautakunta	Etelä Jouko	Kristiina Hänninen

Taulukko 3. Tarkastuslautakunnan jäsenet valiokunnissa ja viranomaislautakunnassa.

1.3 Tarkastuslautakunnan toiminta

Tarkastuslautakunta kokoontui vuoden 2016 aikana 14 kertaa. Lautakunnassa päätöksenteko on tapahtunut puheenjohtajan selostuksen pohjalta ja lautakunnan valmistelijana ja sihteerinä on toiminut tiedonhallintasuunnittelija Taija Orajärvi. Kokouksissa oli mukana myös tilintarkastaja.

Tarkastuslautakunnan jäsenistössä on tapahtunut useita muutoksia valtuustokauden 2013-2016 aikana. Tarkastuslautakunnan jäsenistön määrään nähden suuri vaihtuvuus koettiin tarkastuslautakunnassa haasteellisenä.

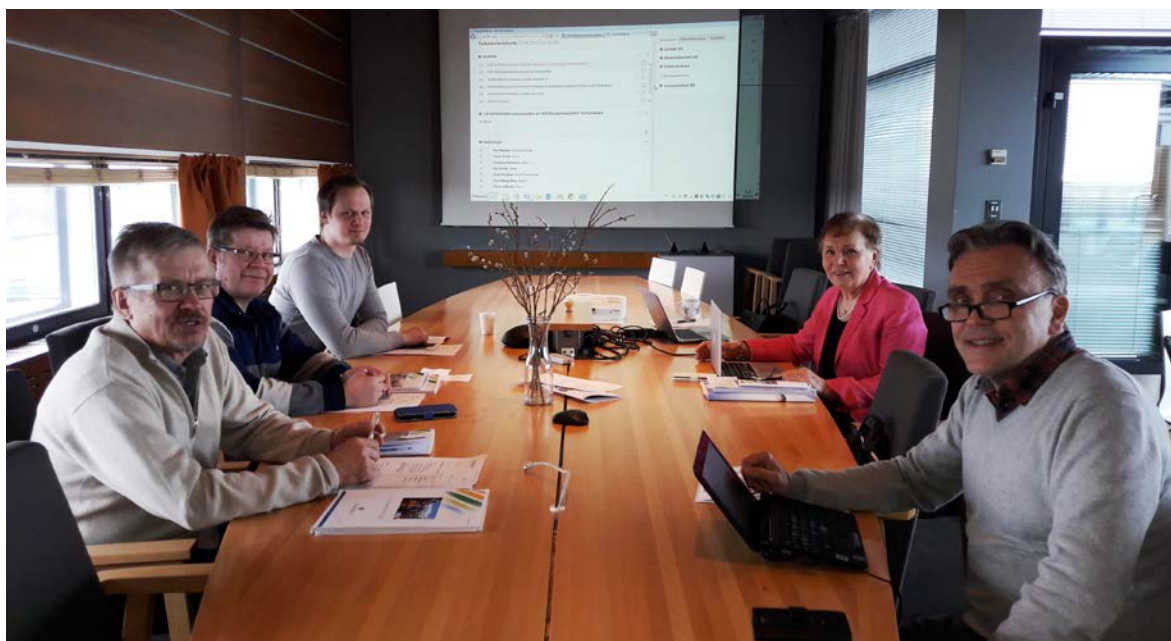
Haasteista huolimatta tarkastuslautakunnan työ on saanut tunnustusta arviointityöstään, mm. voittamalla valtakunnallisen arviointikertomuskilpailun vuoden 2014 arviointikertomuksellaan.

Arvioinnin kohteena vuonna 2016 olivat lasten ja nuorten yhteisöllinen kasvu ja vapaa-aika. Valtuustokauden aikana tarkastuslautakunta on arvioinut kaikki prosessit. Arviointityötään varten tarkastuslautakunta haastatteli viranhaltijoita, työntekijöitä ja luottamusmiehiä sekä teki tutustumiskäyntejä.

pvm	Henkilö/tutustumispaikka	Aihe
18.1.2016	Vs. Virkistysuimalan vastaava Jaana Keränen	Tutustuminen Virkistysuimala Zimmarin toimintaan
22.2.2016	Controller Hannu Hietala Talousjohtaja Stina Mattila	Sisäisen tarkastuksen suunnitelma Talouden ajankohtaiskatsaus
7.3.2016	Peruspalvelujohtaja/vs. sivistysjohtaja Marja-Leena Meriläinen	Lasten ja nuorten yhteisöllinen kasvu
4.4.2016	Henkilöstöpäällikkö Minna Vinkki	Henkilöstötilinpäätös 2015
2.5.2016	Controller Hannu Hietala	Sisäinen tarkastus
23.5.2016	Kirjastotoimenjohtaja Anne Toppari	Tutustuminen Kempeleen kunnankirjastoon, Zeppelin
6.6.2016	Museonhoitaja Maria Julku ja kulttuuri- ja kirjastotoimenjohtaja Anne Toppari	Tutustuminen Kempeleen kotiseutumuseoon
29.8.2016	Kirkkotien päiväkotia ja Sarkkirannan päiväkotia/Aini Järvenpää, Sirkku Mustonen, Pauliina Meyer	Päiväkotipalvelut

12.9.2016	Kristiina Ahl, Arja Ontero, Helena Lehtosaari, Manu Vähäsalo	Pääluottamusmiesten kuuleminen
12.9.2016	Sosiaalijohtaja Timo Kwick	Omaishoidon tilanne
17.10.2016	Vs. Talusjohtaja Tarja Lempeä	Talouden ajankohtaiskatsaus
17.10.2016	Rehtorit Kimmo Aaltonen ja Jukka Ojala, apulaisrehtori Janne Törmänen	Lukioon ja Kirkonkylän yhtenäiskouluun tutustuminen
14.11.2016	Henkilöstöpäällikkö Minna Vinkki Hallintojohtaja Virva Maskonen Kansalaisopiston rehtori Merja Hillilä	Henkilöstöasioiden ajankohtaiskatsaus Konserniohje Tutustuminen kansalaisopiston toimintaan

Taulukko 4. Haastattelut ja tutustumiskohteet.

Kuva 2. Tarkastuslautakunnan kokoonpano keväällä 2016. Vasemmalta Jouko Etelä, vpj, Toivo Piira, Pekka Kälkäjä, Eva Maijala pj sekä Kai Similä.

Tarkastuslautakunnan toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet sisältyvät kunnanjohtajan tavoitteisiin. Tilintarkastajana vuonna 2016 toimi BDO Auditor Oy, jonka vastuunalaisena tilintarkastajana toimi KHT, JHT-tarkastaja Tiina Mikkonen-Brännkärr.

Valtuustokauden ensimmäiset vuodet olivat tilintarkastuksen osalta haasteelliset. Vasta vuoden 2015 syksyllä tilintarkastus saatiin toimivaksi.

2 Keskeiset havainnot vuosilta 2013- 2016

ELINVOIMA

Valtuustokaudelle asetettujen tavoitteiden mukaisesti yrityspalveluiden ja kaavoituksen resursseja on vahvistettu sekä yritystonttitarjontaa on lisätty. Markkinoinnin ja myynnin avulla elinkeinoelämän hankkeita on saatu eteenpäin.

SISÄILMAONGELMAT

Kempeleen kunnassa sisäilmaongelmat ovat olleet esillä koko valtuustokauden. Erityisesti päiväkotien ja koulujen sisäilmaongelmat huolestuttavat lasten ja nuorten terveyden kannalta.

TYÖLLISYYS

Valtuustokauden aikana on tehty useita työllisyyden parantamistoimenpiteitä, mm. työpajatoiminta, auto- ja pienkorjauspaja sekä Pirilän Porras 2-hanke.

IKÄIHMISTEN JA VAMMAISTEN HYVINVOINTI

Pitkäaikaishoitospaikat on lopetettu valtuustokauden aikana. Kotona asumista tulee tukea resursoimalla kotona tarjottaviin palveluihin.

"Tarkastuslautakunta kiinnittää huomiota, että omaishoidontuen päätoimenteko ei ole toteutunut lain edellyttämällä tavalla."

YHTEISTYÖ ASUKKAIDEN JA KOLMANNEN SEKTORIN KANSSA

Yhteistyön merkitys kolmannen sektorin kanssa on kasvanut koko valtuustokauden ajan. Positiivisina asioina ovat "Hyvä kasvaa Kempeleessä" ja "Hyvä liikkuu Kempeleessä" -tapahtumat, sekä vuosittaiset yhteistyöpalaverit järjestöjen kanssa. Lisäksi valtuustokauden aikana nuoret on otettu mukaan kehittämään kuntaa. Kuntayhteisön suunta syntyy vuorovaikutisuuden kautta. Tärkeää on kysyä ja kuunnella kuntalaisia.

LIIKENNETURVALLISUUS

Liikenneturvallisuus on valtuuskauden aikana edistynyt merkittäväksi mm. toteutetulla "Kempeleen Baana"-hankkeella. Liikenneturvallisuudessa on huomioitava koko kunnan alueella merkittävästi lisääntynyt liikenne, esimerkiksi Niittyrannan alueen raskasliikenne.

HANKKEET JA PROJEKTIT

Tarkastuslautakunta on jo vuonna 2013 kiinnittänyt huomiota hankkeiden ja projektien seurantaan ja niiden tulosten hyödyntämiseen. Kunnanhallituksen arviointikertomuksen 2013 vastauksessa on vuonna 2014 esitetty projektiohjeen laatimista.

SAIRAUSSPOISSAOLOT

Kempeleen kunnassa sairauspoissaolot ovat kasvaneet koko valtuustokauden ajan. Vuosien 2010-2015 aikana valtakunnallisesti sairauspoissaolosten määrä on vähentynyt.

Kunta-alalla vuonna 2015 keskimäärin sairauspoissaoloja oli 16,5 kalenteripäivää/henkilö (v. 2010 18,4/hlö). Kempeleessä vastaava luku vuonna 2015 oli 16,4 kalenteripäivää/henkilö (v. 2010 19,0/hlö). Vuonna 2016 sairauspoissaolopäiviä/henkilö oli 16,9.

TIETOTEKNISET ONGELMAT

Tietotekniset ongelmat haittaavat päivittäistä palvelutuotantoa sekä terveyskeskuksessa että opetuksessa.

"Tarkastuslautakunta on huolissaan potilasturvallisuudesta tietoteknisten ongelmien vuoksi."

"Toimintakertomus on selkeytynyt valtuustokauden aikana, mutta kehitettävää vielä on, esimerkiksi varhaiskasvatuksen, perusopetuksen, lukion ja Kempele Akatemian tavoitteet/toteutumat tulee tuoda selkeämmin esille."

Tarkastuslautakunta haluaa kunnanhallitukselta selvitykset seuraavista asioista:

1. Millä aikataululla ja toimenpiteillä kunnanhallitus aikoo hoitaa päiväkotien ja koulujen sisäilmaongelmat kuntoon?
2. Millä toimilla ikäihmisten kotona asumista tullaan tukemaan niin, että kotona asuminen koetaan turvalliseksi?
3. Miten kunnanhallitus aikoo taata toimivan laite- ja verkko-infrastruktuurin erityisesti terveyskeskuksessa ja opetuksessa?

Kuva 3. Uusi hotelli ja liikuntakeskus Zemppe.

Kuva 4. Kempeleläinen Lojer Oy valmisti Kempeleen terveyskeskukseen uudet potilassängyt.

3 Kempele-sopimuksen toteutuminen

3.1 Yhteisöllinen ja elinvoimainen Kempele

Sitovat tavoitteet

Toteutui	Ei toteutunut	Yhteensä
23	6	29

Seuraavassa taulukossa on kuvattu toteutumattomat tavoitteet ja tarkastuslautakunnan arvio.

Ei toteutunut	Tarkastuslautakunnan arvio
Hallittu ja riittävä väestön kasvu 17300. Toteutuma: asukasluku ennakkotiedon mukaan 17294 asukasta. Kasvua 228 asukasta.	Jäi 6 asukasta vaille tavoitteen. Valtuustokauden tavoite v. 2020 18600 toteutuu vain, jos asukkaiden lisäys vuosittain 325.
100 kontaktia kunnassa toimiviin yrityksiin. Toteuma: 56 yrityspalvelukontaktia.	Tavoite jäi saavuttamatta. Elinkeinopolitiikka on kuitenkin ottanut isoja harppauksia parempaan suuntaan. Elinkeinoelämän ja yrityskannan kehittämistä tulee jatkaa.
Päätöksenteko säädösten mukaista. Toteuma: muutoksenhakuja 31 kpl. Lisälista-asioita 6.	Muutoksenhakuja on ollut vuonna 2016 enemmän kuin aikaisempina vuosina tällä valtuustokaudella. Tähän on vaikuttanut se, että aiempina vuosina kunnanhallituksen jaoston muutoksenhakuja ei ole tilastoitu.
Aloitteisiin vastausaika. Toteuma: 9 kpl mennyt yli 3kk vastausajan.	Viranhaltijavalmistelun ja valiokuntavalmistelu vastausaikataavoitteeseen ei ole vastattu toteutumassa.
Ohjeistus kunnossa. Toteuma: toimintasääntö ei ole valmistunut.	Toimintasääntö hyväksyttiin osittain vuonna 2016. Toimintasääntö hyväksyttiin valtuustossa 10.4.2017.
Kempeleen kunta on arvostettu ja vetovoimainen työnantaja, esimiestaitojen arvosana parane. Toteutuma: alkuvuonna 2016 tehdyssä kyselyssä keskiarvo 3,12.	Arvosanaa ei voi verrata edellisen kyselyn tuloksiin.

TARKASTUSLAUTAKUNNAN HAVAINTOJA JA SUOSITUKSIA

ELINVOIMA

Kempeleen strategiassa elinvoiman edistämässä on keskeisintä elinkeinoelämän ja yrityskannan kehittäminen sekä luoda edellytykset vahvalle yritystoiminnalle. Kunnan elinkeinopoliittisista linjauksista on tehty asiakirja, jota kunnanhallitus ei ole kuitenkaan käsitellyt.

Meneillään olevat valtakunnalliset uudistukset tulevat korostamaan kunnan elinvoima-tehtävää. Jatkossa kunnan rooli tulee painotumaan elinvoiman, yrittäjyyden, työllisyyden, koulutuksen/sivistyksen ja hyvinvoinnin edistämiseen.

Valtuustokaudella on onnistuttu kehittämään yrityspalveluita ja viemään eteenpäin elinkeinoelämän kehityshankkeita (mm. Zemppe, Hotelli, Leos Legland, Zatelliitti, moottoritien rampit). Yritystonttitarjonta on ollut hyvällä tasolla, ja vuonna 2016 yritystonttien luovutuksien määrä oli tämän vuosituhannen paras. Lisäksi tontteja on tarjottu vuokralle.

MATKAILU

Matkailua on kehitetty esim. Zemppe Areenan yhteyteen on valmistunut hotelli. Matkailun lisäämiseksi Linnakallion alueen Master Plan tulisi toteuttaa lähivuosina.

"Kunnan tämän hetkinen investointien taso on korkea. Elinvoiman kannalta on tärkeä saada Zatelliitin alueelle yrittäjät. Linnakan kouluhanke vaikuttaa myös elinvoimaan. Uusia asukkaita saadaan, kun kunnan tarjoamat palvelut ovat kunnossa."

Tarkastuslautakunnan suositukset kunnanhallitukselle seuraavista asioista:

1. Tarkastuslautakunta suosittaa, että elinvoimaan vaikuttavia päätöksiä tehdään koko kuntaorganisaatiossa, esim. peruspalvelut.

Kuva 5. Kempeleen juna-asema avattiin kesällä 2016.

Kuva 6. Retkiluistelurata Vihiluodossa. Vihiluodon kyläyhdistyksen valokuva-arkisto.

3.2 Turvallinen ja aktivoiva ympäristö

Sitovat tavoitteet

Toteutui	Ei toteutunut	Yhteensä
7	7	14

Seuraavassa taulukossa on kuvattu toteutumattomat tavoitteet ja tarkastuslautakunnan arvio.

Ei toteutunut	Tarkastuslautakunnan arvio
Hakamaan yritysalueen asemakaava tuodaan hyväksymiskäsittelyyn kesä-elokuussa. Toteuma: helmikuussa 2017.	Toteutui tavoitteeseen nähden myöhässä.
Hakamaan ja poikittaisyyhteyden tilaa vaativien kaupallisten tonttien asemakaavoitus toteuttavat aiemmin kaavoitettujen yritysalueiden kanssa valtuustokauden tavoitteen. Toteuma: 15 ha.	Toteutuu valtuustokauden jälkeen.
Saadaan tarkempaa tietoa talvikunnossapidon laadusta. Toteuma: ei toteumaa.	Talvikunnossapidon laadun toteutumaa ei ollut kerrottu.
Rakennuslupien käsittely aika alle 3 vk. Toteuma: 1-6 vk.	Toteutumaan ei ylletty, koska osassa lupien käsittelyyn meni yli 3 viikkoa.
0,5 % kiinteistökannasta on vuokratiloja. Toteuma: 2,82%.	Terveysaseman leasingvuokra, Zemppi liikuntatilojen vuokra 2,7 milj.€ (10v.). Jatkossa tulee kiinnittää huomiota vuokratulujen kasvuun, jotka tulevat rasittamaan käyttötalouspuolta.
Palvelut järjestään asiakaskeskeisesti ja laadukkaasti, asukkaita ja yhteisöjä on kuultu ympäristön suunnitteluprosesseissa Toteutuma: osallistettu ympäristösuunnittelussa asukkaita.	Tässä ei ollut kerrottu asiakastyytyväisyysmittauksien tuloksia, joka oli mittarina.
Hyvinvointi- ja terveyserojen kaventaminen, Liikunnan olosuhteet on huomioitu kaavoituksessa ja ympäristösuunnittelussa Toteutuma: Vihervuodelle 2016 on toteutettu mm. "pop up -puisto".	Tässä ei ollut kerrottu asiakastyytyväisyysmittauksien tuloksia, joka oli mittarina.

TARKASTUSLAUTAKUNNAN HAVAINTOJA JA JOHTOPÄÄTÖKSIÄ

MAANMYyntIVOITOT

Maanmyyntivoitot toteutuivat vuosituhannen parhaana vuonna 2016.

KAAVOITUS

Koko kunnan kehittymisen kannalta kaavoitus on edennyt vauhdikkaasti erityisesti valtuustokauden viimeisenä vuonna. Kunnan elinvoimaa lisäävien hankkeiden eteneminen vaatii kaavoitukselta resursseja. Yhteistyötä elinvoiman ja kaavoituksen välillä tarvitaan, jotta kaavoituksella pystytään vastaamaan elinvoimahankkeisiin riittävän ajoissa.

YMPÄRISTÖN KUNNOSSAPITO

Tieinfrastruktuurin korjausvelka on kasvanut valtuustokauden aikana. Erityisesti vanhempien teiden kunto on heikko.

Kuva 7. PopUP puisto 2016.

"Tarkastuslautakunta pohti, onko koko valtuustokauden aikana säästetty liikaa vanhojen teiden kunnossapidosta."

"Ympäristön siisteys on osittain varsinkin teiden varsilla heikko. Miten saataisiin sekä asukkaat että yritykset huolehtimaan ympäristön siisteydestä?"

Tarkastuslautakunnan suositukset kunnanhallitukselle ja selvitykset kunnanhallitukselta seuraavista asioista:

1. Yhteistyötä elinvoiman ja kaavoituksen välillä tulee parantaa.
2. Millä aikataululla vanhojen teiden kunnossapito aiotaan hoitaa?
3. Millä toimenpiteillä kunnanhallitus aikoo saada sekä asukkaat että yritykset huolehtimaan ympäristön siisteydestä?

3.3 Hyvinvoiva Kempele

Sitovat tavoitteet

Toteutui	Ei toteutunut	Yhteensä
11		11

TARKASTUSLAUTAKUNNAN HAVAINTO- JA JA JOHTOPÄÄTÖKSIÄ

TYÖTTÖMYYS

Työttömyysaste % keskimäärin oli vuonna 2016 12,1. Se on laskenut vuodesta 2015 (12,8), mutta on vielä korkeammalla tasolla kuin vuonna 2013 (11,4)

Nuorten työttömyys (alle 25-vuotiaat) on kasvanut 2013-2016 35 henkilöllä. Pitkäaikaistyöttömyys kasvoi vuosien 2013-2016 välisenä aikana 45%. Avoimien työpaikkojen määrä kasvoi 2013-2016 välisenä aikana 27%.

Työllistämisyksikön toimitiloissa turvattu-
uus on läsnä päivittäisessä työssä, koska asiakkaat käyttäytyvät toisinaan aggressiivisesti. Riskiasiakkaat pyritään ottamaan vastaan Oulun TE-toimistossa.

KUNTOUTTAVA TYÖTOIMINTA

Kuntouttavalla työtoiminnalla on vähennetty Kelalle maksettavaa työmarkkinatuen kunta-
rahoitusta. Nuorten työpajatoiminnan (uutena auto- ja pienkorjauspaja) avulla on edistetty heidän työllistämismahdollisuuksia. Työpajalla on ollut vuoden 2016 aikana yhteensä 22 nuorta ja haastatteluja on tehty 16 kappaletta.

KEMPELE AKATEMIA

Kirjasto

Kirjastossa nousi esille ilmanvaihdon ongelmat, tutkijahuoneiden uupuminen ja vanhat kirjahyllyt. Ulkoisista puitteista huolimatta henkilökunta on innostunut, motivoitunut ja uusia ideoita kehittävää.

Lasten ja nuorten lukuinnostuksen ylläpitäminen ja kehittäminen ovat keskeistä kirjaston toiminnassa.

Kansalaisopisto

Kansalaisopiston toiminnan tavoitteena on elinikäinen oppiminen. Kansalaisopisto kehittää toimintaansa mm. käynnistämällä liikunta- ja kulttuurikoulun sekä taiteen perusopetuksen.

Museo

Museon toiminta on kehittynyt erityisesti valtuustokauden kahtena viimeisenä vuonna. Kesäaikana on järjestetty useita tapahtumia.

Zimmari

Zimmari on käynyt pieneksi kasvaneen kävijämäärän vuoksi. Laajennustoiveiden lisäksi nykyiset tilat alkavat olla remontin tarpeessa.

Nuorisopalvelut

Nuorisopalveluissa osallisuutta on vahvistettu valtuustokaudella. Etsivä nuorisotyö on vakiinnuttanut toimintansa.

"Nuorisotyöhön on panostettu valtuustokauden aikana. Tarkastuslautakunta arvostaa syrjäytymisen ehkäisemiseksi tehtävää etsivää nuorisotyötä."

Kuva 8. Linnakangastalon uudisosaa.

VARHAISKASVATUS

Prosessikuvausten avulla on päällekkäisyyksiä karsittu ja toimintatapoja muutettu. Palveluohjaustiimi on tehostanut asiakaspalvelua. Tutustumiskohteissa tuli esille, että perheiden ongelmatilanteisiin tulisi puuttua riittävän ajoissa. Kirkkotien päiväkodin sisäilmaongelma tulisi ratkaista mahdollisimman pian. Tutustumiskäynnillä Sarkkirannan päiväkodissa tuli esille päiväkodin tilojen vajaakäyttö.

OPETUS

Sähköinen oppimisympäristö Edison on otettu käyttöön. Järjestelmä mahdollistaa oppilaiden työskentelyn ohjauksen ja tehtävien antamisen sekä niiden seurannan verkossa. Laitteita on vain noin joka viidennelle oppilaalle.

Verkon toimintahäiriöt ja päätelaitteiden vähäinen lukumäärä estävät sähköisen oppimisympäristön täyden hyötykäytön.

Sähköistä oppimateriaalia voidaan lisätä merkittävästi tulevaisuudessa. Tämä edellyttää kuitenkin oppilaiden laajaa ja tasa-arvoista mahdollisuutta työskennellä tietolaitteilla.

”Kempele-sopimukseen ei ole määritetty varhaiskasvatuksen ja opetuksen sitovia tavoitteita. Tästä syystä toimintakertomuksessa on vain hyvin lyhyesti tekstissä kerrottu ko. alojen toiminnasta.”

AVOHOITOPALVELUT

Terveyskeskuksen peruskorjauksen johdosta avohoitopalveluiden toiminta on haasteellista niin asiakkaille kuin henkilökunnallekin.

Kempeleen terveyskeskuksen on valinnut vajaa 500 vieraspaikkakuntalaista omaksi terveyskeskukseksi, mikä on johtanut palveluiden ruuhkautumiseen.

SOSIAALINEN TURVALLISUUS

Omaishoitajien palveluissa on ollut ongelmia valtuustokaudella. Omaishoidontukipäätökset ovat olleet myöhässä. Samoin lastensuojelulain mukaisten määräaikojen noudattamisessa on ollut puutteita. Kehitysvammaisten ongelmia on jäänyt huomioimatta.

IKÄÄNTYNEIDEN PALVELUT

Kirjaston, kulttuurin ja kansalaisopiston palvelut sekä liikuntapalvelut auttavat ikäihmisiä pysymään vireänä ja terveenä. Näiden palvelujen avulla säästetään sosiaali- ja terveydenhuollon toimintamenoissa.

Kotona asuu yhä enemmän ikääntyneitä ja runsaasti apua tarvitsevia asiakkaita. Resursseja tulisi kohdentaa näihin palveluihin. Yöpartiot toiminnan aloittaminen toivottavasti lisää asukkaiden turvallisuutta kotona asumisessa.

Ympäri vuorokautisen hoivan asumispalveluiden kustannukset asukasta kohti vuonna 2015 olivat:

Kempele	116€/as.
Kalajoki	171€/as.
Liminka	81€/as.
Tyrnävä	150€/as.
P-Pohjanmaa	239€/as.
10001-20000as. kunnat	327€/as.

"Omaa palveluasumista täytyisi olla kehitysvammaisille, vanhuksille ja vammaisille."

Tarkastuslautakunnan suositukset kunnanhallitukselle ja selvitykset kunnanhallitukselta seuraavista asioista:

1. Seuraavassa strategiatyössä on tavoitteiden asettelussa huomioitava varhaiskasvatuksen ja opetuksen tavoitteet sekä Kempele Akatemia.
2. Sosiaalityöhön tulee rekrytoida henkilöstöä, jotta asiakkaat saavat tarvitsemansa palvelun.
3. Onko mietitty mahdollisuutta sijoittaa osa Kirkkotien päiväkodin lapsista Sarkkirannan päiväkotiin, jotta sisäilmaongelmista oirehtivat lapset pääsisivät terveellisiin tiloihin?
4. Aikooko kunnanhallitus resursoida terveyskeskuspalveluihin lisää henkilöstöä asiakasmäärien kasvun vuoksi, jotta palvelut eivät ruuhkautuisi?
5. Millä aikataululla opetuksen sähköisen oppimisympäristön vaatimat laitehankinnat aiotaan toteuttaa? Mitä toimenpiteitä aiotaan tehdä langattomien verkkojen häiriöiden korjaamiseksi?

4 Talous

Tarkastuslautakunta on arvioinut tavoitteiden toteutumista toimintakertomuksen, tutustumiskäyntien, haastattelujen sekä kokouksissa ja pyydetyillä lisäselvityksillä saatujen tietojen pohjalta.

TALOUDEN KEHITYS VUOSINA 2010-2016

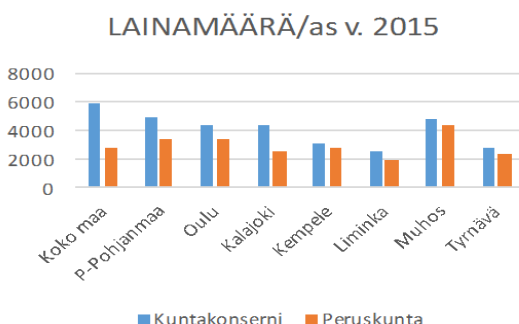
Seurantajaksolla vuosikate on kattanut poistot muina vuosina paitsi vuosina 2012, 2013, 2014. Tulos on ollut positiivinen ja talous ylijäämäinen seurantajaksolla, paitsi vuosina 2012 ja 2014.

Tilikauden tulos vuonna 2016 oli 4,532 M€, tuloja kertyi ennakoitua enemmän. Toimintamenot kasvoivat 2,9%. Lähes talousarviossa pysyneiden kulujen ansiosta vuosikatteeksi (paljonko rahaa jää juoksevien menojen jälkeen investointeihin ja lainojen lyhennyksiin) muodostui 9,685 M€. Tunnusluvun vuosikate/poistot % tulisi olla 100. Vuosikate poistoista vuonna 2016 oli 188% (v. 2015 112%, koko maa 91%, P-Pohjanmaa 116%).

KUNNAN LAINAMÄÄRÄN KEHITYS

Kunnan velkaantuminen asukasta kohden (1909€ v. 2013; 2168€ v. 2016) on kasvanut koko valtuustokauden. Valtakunnallinen keskiarvo oli vuonna 2015 2835 €/asukas.

Lisäksi on otettava huomioon, että verotulot leikkaantuvat sote- ja maakuntauudistuksen myötä vuoden 2019 alusta 12,3%.

Taulukko 5. Lainamäärä asukasta kohden 2015.

Suhteellinen velkaantuneisuus % kertoo, paljonko kunnan käyttötuloista tarvittaisiin vieraan pääoman takaisin maksuun. Vuonna 2016 %-luku oli 47,7 (v. 2015 48,3). Valtakunnan tasolla kuntien vastaava % vuonna 2015 oli 54,8.

VUOKRAKULUT

Terveyskeskuksen leasing vuokrat ja lisäksi Zempin liikuntatilojen vuokra (2,7 M€/vuosi) aiheuttavat merkittävän toimintamenojen lisäyksen tulevina vuosina.

"Tarkastuslautakuntaa huolestuttaa lainanhoitokulujen (lyhennykset, korot) ja vuokratulujen kasvaminen."

KONSERNITALOUS

Tuloslaskelma

Kaikki konsernin tuloslaskelman tunnusluvut ovat parantuneet vuodesta 2015.

Kuntakonsernin toimintatuotot ja toimintakulut kasvoivat verrattuna edelliseen vuoteen. Toimintatuotot kattoivat toimintakuluista 29,5% (vertailuluku ed. vuodelta 28,2%).

Toimintakate kertoo, että toimintakuluista jäi 81 M€ maksettavaksi verorahoituksella toiminnasta saatujen 34 M€ tuottojen (verotulot+valtionosuudet) jälkeen. Kempeleen toimintakate kasvoi 1,2% verrattuna edelliseen vuoteen. Kunnissa keskimääräinen kasvu oli 0,9%.

Keskeinen tuloslaskelman luku on vuosikate, joka kertoo paljonko rahaa jää juoksevien menojen jälkeen investointeihin ja lainojen lyhennyksiin. 12,7 M€ vuosikate kattoi 7,9 M€ poistot ja arvон alentumiset 159,6%:sti (vuonna 2015 Kempele 111%, koko maa 117%, Pohjois-Pohjanmaa 117%). Tunnusluvun vuosikate/poistot % tulisi olla 100, jolloin tulo- ja investointien oletetaan olevan riittävä, mikäli poistot ja arvonn alennukset vastaavat keskimääräistä vuosittaista investointitasoa.

Verotulot/asukas v. 2016 olivat 3.796 € (v. 2015 3.727 €).

Rahoituslaskelma

Kuntakonsernin toiminnan ja investointien rahavirta on kasvanut yli kaksinkertaiseksi vuodesta 2015. Viiden vuoden seurantajak-solla rahavirran kertymä on kääntynyt pa-rempaan suuntaan, mutta on edelleen nega-tiivinen (1000€) -9179€. Toiminta- ja talous-suunnitelman 2017-2019 mukaan toimin-nan ja investointien rahavirta suunnitelma-kaudella on negatiivinen isojen investointien johdosta.

Tase

Omavaraisuusaste, % oli 46,2 (v. 2015 44,1%, koko maa 42,4%, P-Pohjanmaa 43%), hyvänä tasona voidaan pitää 70%. Suh-teellinen velkaantuneisuus oli 57,4% (v. 2015 59,2%, koko maa 78,1%, P-Pohjanmaa 66,2%).

"Tarkastuslautakunta huomioi, että arvioitaessa koko kuntakonsernia asetetut tavoitteet on saavutettu muilta osin paitsi konsernin toiminta-tulot toimintamenoista (toteuma 29,5%/ tavoite 35%)."

INVESTOINTIHANKKEIDEN SEURANTA

Laadukas rakentaminen edellyttää, ettei uu-sissa rakennuksissa tule heti sisäilmaongel-mia.

Investointihankkeiden seurannassa on tär-keää, että kustannusseuranta on ajantasais-ta. Valtuustokauden aikana on useissa inves-tointihankkeissa tapahtunut kustan-nusylityksiä. Tästä esimerkkinä Kirkonkylän koulun piha-alue, jonka oli suunniteltu toteutettua pienemmäksi.

Kevyenliikenteen pääreitin "Baana"-hankkeessa vanhan tiepohjan heikot rakenteet aiheuttivat lisäkustannuksia. Hankkeiden työnjohdon ja projektijohdon resurssit ovat olleet alimitoitettuja. Hankkeiden valvontaan on nyt lisätty resursseja, jotta kustannusseuranta, laatu ja laikataulut paranevat.

Tarkastuslautakunnan suositukset taloudenhoidosta:

1. Tarkkaa taloudenhoitoa tulee jatkaa myös seuraavalla valtuustokaudella, koska in-vestointitaso on tulevana vuosina liian korkea tuloihin nähden.
2. Suunnittelussa tulee huomioida maakuntauudistuksen vai-kutukset kunnan talouteen.
3. Talouden kannalta tulee pa-nostaa investointeihin, jotka lisäävät kunnan elinvoimaa, tuovat lisää asukkaita, työ-paikkoja ja matkailijoita sekä näiden myötä lisää tuloja.
4. Miten kunnanhallitus aikoo jatkossa toteuttaa investointi-hankkeiden kustannus-seurantaa?

Kuva 9. Kempeleen Baana.

Kuva 10. Sarkkirannan uudistettu pesäpallostadion.

5 Konserni ja omistajaohjaus

Kuntakonsernin muodostavat kunta ja sen välittömästi tai välillisesti omistamat yhteisöt sekä sellaiset yhteisöt, joissa kunnalla on määräysvalta. Konserniohjaus tapahtuu kunnanhallituksen kautta. Toimintakertomuksen mukaan konserniohje on päivitetty vuoden 2016 aikana.

Kuntakonsernin omistajapolitiikka on kunnan ja kuntakonsernin johtamisen väline ja se luo puitteet konsernijohtamiselle ja omistajaohjaukselle. Omistajapolitiikan tavoitteet liittyvät kiinteästi kunnan toiminnan ja palvelujen tuottamiseen, järjestämiseen ja kehittämiseen.

Tarkastuslautakunnan tulee arvioida konsernijohton toiminnan tuloksellisuutta. Lautakunnan tiedonsaantioikeus konserniyhtiöissä rajoittuu konsernijohton raportointiin ja kunnan viranomaisten hallussa oleviin asiakirjoihin.

KEMPELEEN VESIHUOLTO OY

Suunnitelmien mukaisesti valtuustokaudella on rakennettu uutta verkostoa. Maksut ovat alle valtakunnallisen keskiarvon 5,68 €/m³, Kempele 3,55 €/m³.

Taseen mukaan oma pääoma on pysynyt samalla tasolla kuin edellisenä vuonna. Vieras pääoma on kasvanut 551.000 €.

KIINTEISTÖ OY KEMPELEENKARTANO

Kiinteistö Oy Kempeleenkartanon rakennusten pitkän tähtäimen kunnostussuunnitelmat toteuttavat yhtiölle asetettuja tavoitteita.

Taseen mukaan oma pääoma on pysynyt samalla tasolla kuin edellisenä vuonna. Vieras pääoma on pienentynyt 86.000 €.

Kuva 11. Kempeleen Vesihuolto Oy saneeraa. Kempeleen Vesihuolto Oy:n kuva-arkisto.

6 Sisäinen valvonta ja riskienhallinta

Kunnanhallituksen on toimintakertomuksessa tehtävä selkoa, miten sisäinen valvonta ja siihen sisältyvä riskienhallinta on kunnassa järjestetty, onko valvonnassa havaittu puutteita kuluneella tilikaudella ja miten sisäistä valvontaa on tarkoitus kehittää voimassa olevalla taloussuunnittelukaudella. Tätä tarkoitusta varten kunnanhallituksen tulee esittää toimintakertomuksessa selonteko sisäisen valvonnan järjestämisestä.

Hankintojen osalta selonteossa korostetaan hankintaprosessin oikeellisuutta ja ohjeistuksen noudattamista.

Sisäinen valvonta ja riskienhallinta on tarkastuslautakunnan mukaan paremmalla tasolla kuin aikaisemmin.

Tarkastuslautakunta suosittelee kunnanhallitukselle seuraavia toimenpiteitä:

1. Riskien poistamiseksi vaadittaviin toimenpiteisiin tulee varata määrärahat.
2. Tarkastuslautakunta suosittelee, että hankintaohjeita noudatetaan ja delegointipäätöksistä on näkyvissä hankintavaltuudet.

7 Tarkastuslautakunnan esitys valtuustolle

Tarkastuslautakunta jättää arviointikertomuksen vuodelta 2016 valtuuston käsiteltäväksi. Tarkastuslautakunta esittää, että valtuusto pyytää arviointikertomuksessa julkituoduista havainnoista ja suosituksista vastauksen kunnanhallitukselta valiokuntien ohjauksen jälkeen ennen talousarviokäsittelyä.

Kunnanhallituksen käsittelyn jälkeen vastaukset tulee toimittaa tiedoksi valtuustolle ja tarkastuslautakunnalle.

Kempeleen kunnan tarkastuslautakunta 8.5.2017

Eva Maijala, pj

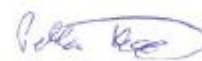
Jouko Etelä, vpj

Kai Similä

Toivo Piira

Pekka Kälkäjä

KEMPELE

